

Magyarországi Kisebbségi
Hivatal és nyomda

Budapest, St. Barona
utca, 10. (Bressai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és Hivatali — 977
M. S. — — 8

Posta: Híradó és
Küldemények cím-
száma: 1234567890

Dr. Ramasetter Róbert
ér 2. II. 8.

Budapest

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 650
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — 35
Egy szám — — 120

1925 december 25 Péntek

Csaj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 295 szám

5686. Tévét 8

Egy szép álom vége

Amikor ezerhilencszázhatvanban Massaryk Tamás, a csehszlovák köztársaság nemes és emelkedett szellemű elnöke, élte veszélyeztetésével Washingtonba ment, képzelete előtt egy új Svác konturjai alakultak ki, egy új Svác, melyben minden nemzetiség és minden faj egyenlő jogok mellett éli ki életét és kultúráját. Washingtonba érkezve, első útja Wilsonhoz vezetett, a „nemzeti önrendelkezés” azóta letűnt apostolához, aki előtt ragyogó dialektikával fejtette ki a megalakítandó Csehszlovák állam megalakulásának szükségességét. Akkoriban nemcsak eszméi, hanem erős tárgyi érvek is az új állam kialakításának szükségessége mellett döntöttek.

A tárgyi érvek között első helyen a magyar nemzeti és az osztrák nemzetiség elnyomása, másik helyen pedig a megalakítandó állam szláv többségének s így egybehangzó törekvéseinek lehetősége szerepelt. Csehszlovákia valóban meg is alakult, a nemes és emelkedett szellemű Massaryk Tamás hét éve áll immáron a cseh szlovák állam élén, mindenkor és mindenütt az igazi demokrácia mellett emelve fel szavát. Az állam törvényei külső megjelenésükben tényleg liberálisak is, az urakomban a legagresszívabb párt: a szocialista erős mértékben osztozik — s mégis: Csehszlovákia ma messzebb áll attól, hogy keleti Svájccá legyen, mint valaha. A wilsoni teória és a massaryki ábránd a valóságban csődöt mondtak. S érdekes, hogy az elégedetlenség és a nyugtalanság atmoszféráját nem a kisebbségi német, zsidó és magyar elemek teremtették meg a fiatal köztársaságban, hanem a cseh néphez legközelebb álló szlovákok.

Hogy ez így történhetett, ennek kétségen kívül mély lélektani és gazdasági okai vannak. A Hlinka és Juriga köré csoportosuló néppárt és az anyaország cseh politikai pártjai között olyan súlyos mentális ellentétek merültek fel, amelyek élesen rációfálnak a wilsoni teóriák gyakorlati értékére, arra, hogy az állami egységet tisztára faji alapon is lehet biztosítani.

A szlovák pártok autonóm törekvései ma már olyan erősek, hogy előpréssel fenyegetik a kormányzó koalícióban résztvevő, mindössze tizenkilenc főre rugó többséget. Az ellentétek a kormányzó cseh koalíció és az autonóm törekvési szlovák pártok között elsősorban hatalmi szempontokra vezethető vissza.

A szlovákiai hivatalok nagyrészt cseh hivatalnokokkal árasztották el, akik nem hajlandók respektálni a szlovák nyelv és kultúra jogait, hanem az egész vonalon a csehítés érdekében munkálkodnak. A cseh iparpolitika teljes egészében visszafelcsúszta a kialakulóban volt szlovákiai ipart, amely a szlovák intelligenciának és proletáriátusnak bő elhelyezkedést biztosított. A fent említett igen súlyos okokon kívül az aulikus és ultramontán érzelmi Hlinka párt arról is gondoskodott, hogy a nagyjában huszita, tehát pápaellenes érzelmi csehek ellen a bigottan katolikus szlovák tömegek lelkiületét is mozgósítsa. Erre a mozgósításra Marmaggi pápai nuncius nemrég történt hiutasítása adott erős tápanyagot.

Kétségtelen az is, hogy az élelmessébb, modernebb, de diktatórikus velleitásoktól nem mentes cseh intelligencia és proletáriátus is természetes féltékenységet vált ki a hosszú elnyomás alatt elmaradt szlovák tömegekben, melyek így könnyen kaphatók „fascista” kielégésekre.

Súlyosítja a helyzetet a kisebbségek egyre bátrabb fellépése is, melyek természetes ösztönrel a szlovák pártokkal együtt indulnak rohamra a kormányzó koalíció anélkül is győző többsége ellen.

Ezek a tények amellől bizonyítanak, hogy az ifjú csehszlovák köztársaság igen válságos időket él át. Minden jel arra vall, hogy Massaryk bölcs és tiszta elvektől áthatott kormányzása ellenére is, Csehszlovákia ma messzebb áll, mint valaha a keleti Svác eszméjének gyakorlati megvalósításától.

Ebben a keserű izü parben egyedül Massaryk egyénisége lehet a vesztes, akinek jóhisze-

műségét és nagy államférfiúi elhivatottságát ellenségei sem vonhatják kétségbe. Am a történelmi fejlődés erővonalára néha kegyetlenül messze lendül a teóriák vonalától s néha nagy egyéniségek, néha nagy népek tragédiáját idézi fel.

Európa figyelme fokozott kíváncsisággal feszül a robbanás előtt álló és nem várt eseményeket rejtő csehszlovák események felé.

Az angol zsidóság tovább harcol a magyarországi numerusz klauzusz ellen

A „Jewish Board of Deputies” napirenden tartja a kérdést

(London, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától) A „Jewish Board of Deputies” tegnap ülést tartott, amelyen lord R. Schild elnökölt. Az ülésnek egyetlen tárgya a magyar numerusz klauzusz ügyében Gentben lefolytatott tárgyalások eredménye volt. Avigdor Goldschmid a külügyi bizottság nevében részletes jelentést terjesztett be a Lucien Wolff által a Népszövetségnek vezetett akcióról. A jelentést, amelyet az Uj Kelet annak idején részletesen közölt, élénk vita követte. A legtöbb képviselő annak a véleményének adott kifejezést, hogy a Népszövetség határozatának következő kitételei: „mihelyt lehetséges”... „a legközelebbi jövőben”... rendkívül tág fogalmak és nem állapítják meg azt az időpontot, amíg Magyarországnak a numerusz klauzuzst meg kell szüntetnie. A képviselők javasolják tehát, hogy továbbra is a kellő éberséggel figyeljék a magyarországi helyzetet.

Összehívták a török haditanácsot

A török kormány a Szovjettel akar szövetségre lépni Anglia ellen

A Közelkelet politikai helyzete egyre zavarosabb képet nyújt. Szíriában még nem állott helyre a nyugalom s a mezopotámiai határon mári újabb felhők gyülekeznek. Törökország súlyos elhatározások előtt áll a mussoli döntés miatt és Angorában egyre erősödik az a felfogás, hogy Törökországnak a növekvő angol imperializmussal szemben a legtermészetesebb szövetségstársa Szovjetország. Angliának Egyiptomban is súlyos gondjai vannak, ahol az utóbbi hónapokban rendkívül megerősödött a forradalmi hangulat. A forrongó kelet eseményeiről alábbi távirataink számolnak be:

Anglia növe i csapatainak számát Irakban

Bagdad, december 24. Az angol kormány megbízottja ma megkezdte tárgyalásait Irakkal, a brit mandátum huszonötve szóló meghosszabbításáról. A tárgyalások egyik legérzékenyebb pontja az, amely az angol katonai készületségről szól. Anglia ugyanis az eddiginél nagyobb számú csapatot akar tartani Irakkban. Ezzel kapcsolatban a brit kormány megbízottja elsősorban a legutóbb létrejött orosz-török szerződésre vonatkozik, amely súlyosan fenyegeti Anglia érdekeit.

Ibn Saud újabb kálaodja

Kairó, december 24. Ideérkezett hírek szerint Ibn Saud szultán, miután Dzsedást elfoglalta, Akdillah transzjordániai emir ellen akar vonulni, hogy ezzel a pávarab állam megalakítására az első lépést megtegye. Az egyiptomi főváros politikai körében Ibn Saud újabb kalandjának nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget.

Az angol munkáspárt és a mussoli kérdés

London, december 24. Az angol politikai körök még mindig élénken foglalkoztatja az a körülmény, hogy az alsóház mussoli vitájában a munkáspárt nem vett részt. Herdersohn erre az ügyre vonatkozólag nyilatkozatot adott, melyben felvilágosítja a politikai köröket arról, hogy a munkás-

pártnak a vitától való tartózkodását egyáltalán nem vezérhiány, vagy belső meghasonlás okozta. Még Macdonald elutazása előtt a párt Macdonald elnökölte mellett a mussoli kérdésben érkezőt tartott és küldöttség útján kérte a miniszterelnököt, hogy a mussoli kérdés ne elietve tárgyalassék le az alsóházban. Baldwin azonban nem járult hozzá a vita elhalasztásához és ezért, tekintettel az idő rövidségére, a párt nem volt képes a kérdést pártközi vita tárgyává tenni és az alsóházi vitától is ezért állott el.

Összehívták a török haditanácsot

Angora, december 24. A legfelsőbb török haditanács ma délelőtt, Kemal pasa elnöklésével, rendkívüli tanácskozásra ült össze, hogy a Népszövetség mussoli döntésével kapcsolatban állást foglaljon. A tanácskozásban résztvettek az összes miniszterek és a török vezérkar főbb tisztjei. Diplomáciai körökben a haditanács határozata elé feszült érdeklődéssel tekintenek.

Törökország a szovjet felé orientálódik

Konstantinápoly, december 24. Az „Akimiet” című török újság élesen állást foglal a locarnoi szerződés és a Népszövetség ellen. A locarnoi szerződésről azt mondja, hogy azt a nagyhatalmak azért kötötték, hogy szabad kezük legyen Kelet felé, amint azt a mussoli döntés világosan mutatja. A Népszövetség pedig csak a kisállamok ellen hatalom. Törökország részére tehát nincs más mód, mint Szovjetországgal együtt haladni a közös érdekek védelmében.

Newyorknak hatmillió lakosa van.

Newyorkból jelentik: A legújabb népszámlálás adatai szerint az Egyesült Államok fővárosának lakossága, melynek száma a háború előtt még csak hárommilliót tett ki, 5 millió 873.356-ra emelkedett. A váratlan szaporodás által Newyork a világ legsűrűbben lakott városával, Londonnal került egy sorba.

re vo-
mani-
10% kedvezmény
december hónapban.

akata. Cal.
g. Ferd. 2.
dvezményt
lesznek ki-

Micha Josef Bin Gorion Berditschevski

Születésének hatvanadik évfordulójára

Éppen most töltötte volna be életének hatvanadik évét. A végzet másképpen akarta: egy rettenetes lelki megrázkódtatás négy esztendővel ezelőtt kiütötte kezéből a tollat és őt magát, nagy, gondolkodó munkásságának csúcspontjáról a sirba döntötte. Régi vágású szigorú ortodox rabbiak volt a fia. Apját, a nyolcvanasztandós aggyasztánt 1921-ben, az ukrainai zsidómészárlások idején, gyilkos hordák rettenetes megkínzóztatásokkal ölték meg. Az agg rabbi törtélen lélekkel állotta a megkínzóztatásokat és úgy lehelte ki lelkét a gyilkos csapatok alatt, mint a régi, szent zsidó mártírok méltó uo-kája. Fiát, Micha Josef Bin Gorion Berditschevskit Berlinben érte apja martirhalálának híre. És a hihetetlen erejű, nagy zsidó költőnek és gondolkodónak lelkét ez a hír úgy törte ketté, mint a süvöltő vihar a sudár jegenyét. Ágynak esett és alig néhány hét múlva követte mártír apját az örökkévalóságta.

Különös jelenség volt Micha Josef Bin Gorion Berditschevski, a zsidó irodalom és tudomány terén. Gyermekkorában tradicionális zsidó nevelésben részesült. Mint anyai más zsidó negyünk, ifjúkorában ő is jesiváról jesivára vándorolt, de a talmudi tudományokba való elmélyedés mellett, valami legyőzhetetlen szomjúság hajszolta a modern világi tudományok felé is. Egyszerre csak a berlini és a boroszlói egyetemek padjain tünik fel, a filozófiai szakon doktorrá promoválják, hogy aztán véglegesen abbahagyja az iskolai tanulmányokat és életét kizáróan az irodalomnak szentelje. Végzetesen költő volt, páratlanul nagy héber és nemzetközi tudással rendelkezett és így lett, szinte észrevétlenül, a modern héber irodalomnak egyik legkaraktisztikusabb, legegységibb képviselője.

Irodalmi működését már egész fiatalkorában, szinte még mint gyermek kezdette meg és így történetesen az, hogy az öregkor határát meg sem érve, mégis negyvenesztendő irodalmi multra tekinthetett vissza. Ez alatt a negyven esztendő alatt regények, novellák, karcolatok, esztétikai és filozófiai tanulmányok egész sora hagyta el tollát, amelyekben a zsidó mult és jelen minden kérdésére a legegységibb, sokszor szinte groteszk módon világított rá. Bírálókat mondott emberekről és könyvekről, sokat és mélyrehatóan foglalkozott a zsidó mese- és mondavilággal a zsidó folklorral a talmudi irodalmi és tudományos értékű könyvek jelzik Berditschevskinek ezt a kimeríthetetlen lelkesét, energiáját és tudását. Műveit héberül írta, de néhányát még életében lefordították német nyelvre. A héberül nem tudók, ezekből a fordításokból ismerik Micha Josef Bin Gorion nevét és ezekből a fordításokból ismerték meg a zsidó mese- és mondavilág kimeríthetetlen költői szépségeit. A „Born Judas“ négy kötete és a „Sagen der Juden“ eddig megjelent három kötete a zsidó népköltészet olyan kincsesházát tárta meg a héberül nem tudó világ előtt, hogy — ha mást nem is produkált volna — Berditschevsky ezzel az egy tétellel is örök nevét biztosított volna magának a zsidó nép emlékezetében.

De különös, minden más zsidó irómentalitástól eltűtő egyénisége, nem is ezekben a folklorisztikus munkáiban, nem is kiváló költeményeiben, hanem a zsidóságnak, a zsidó nép lényegének és jövődjének egészen egyéni felfogásában ütközött ki. Ez a történelem filozófiai felfogása, kötetekre terjedő tanulmányaiban van lefektetve. Meggyőződése szerint, szakítani kell a zsidóság szellemi lényegével és a zsidóságnak, mint népnek, a reális, materiális, vagy amint ő mondja: a „földi élet“ felé kell orientálnia — és ezzel hasonlónak kell válnia a többi népekhez. Véleménye szerint csak ilyen módon remélhető a zsidóságnak egészséges népi és nemzeti újjászülése. Berditschevskinek ez a történelmi felfogása és filozófiája merov ellentétben van a nagy zsidó filozófusnak Achad Haamnak ugynevezett „szellemi cionizmusával“ amelyek dogmaszerű alaptétele az, hogy a zsidóságnak továbbra is annak kell maradnia, ami eddig volt: „a szellem népének“.

Berditschevskynak ez az egyéni filozófiája rányomja bélyegét a költői alkotásaira is. Elbeszéléseiben, regényeiben régivágású, de egészséges zsidó típusokat mutat be és kérihetetlen szigorúsággal bántik el a „bethamidras zsidóság“ egész elnyomó-

rodott nemzedékével és kulturálan kulturájával. Egészen különösen lát, amikor a gonosz emlékü trónbitorló és testvérnyilkos Nagy Heródest, az utolsó független zsidó királyt, uralkodó zseninek és felsőbbrendű embereket mutatja be, aki véleménye szerint a zsidóság nemzeti újjászülését vitte volna keresztül, ha a rabbi meg nem akadályozták volna ebbéli törekvéseiben, az ő mindenféle törvényeikkel és dogmáikkal. Egy másik helyen nem fél kimondani azt sem, hogy a híres Joachanan ben Zakkai, jobban tette volna, ha ahelyett, hogy gyáván kiszökött az ostromolt Jeruzsálemből és megalapította a javni főiskolát, inkább Jeruzsálemben maradt volna és a zsidókat a város védelmében támogatta volna.

Kemény, merész szavak ezek, amelyek tudatosan és ökölrel vágnak bele az ősrégi zsidó tradíciókba. Valami sziszifuszi véget hajszolta ezt a nagy költő, a vágy, hogy egyszerre szájaltájpjen minden köte-

léket, amely a ma generációját a régi nemzedékhez fűzi és ő akart az új nemzedéknek első, bátor szava hirdetője lenni. De a kötelek erősebbeknek bizonyultak mint ő. Innen, ebből a vágyból történelmi maglításából és meg nem látásából származnak nagy tévedései — de ezek a tévedések is maguton hordják a zseni ragyogó bélyegét. A legnagyobb zsidó irodalomtörténész Klausner, azokhoz a becsült zsidó irodalomtörténész szofistákhoz hasonlítja Berditschevskit, akikben megvolt a jészandét, hogy az igazság mélyére lássanak, de maguk is, meg-tévesztve a látszatoktól, másokat is tévedésbe ejtettek. Nagy tisztelttel emlékezik meg erről a különös zsidó poétáról és gondolkodóról és a jelenkor „legnagyobb zsidó szofistájának“ nevezi. Ez az elnevezés méltán illeti Berditschevskyt, de a „szofista“ szót nem a mai értelemben, hanem úgy kell érteni, ahogy azt a klasszikus görög filozófiai iskolák felfogták. g. j.

Az 1925. év valutakronikája

Főleg a francia érdekszférába tartozó államok valutái mu'attak nagyobb ingadozást

(Ciuj.Kolozsvár, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már csak néhány nap választ el az új gazdasági évtől és így nem lesz érdektelen, ha visszpillantást nyújtunk az 1925. év valutahullámzásának történetére. A háboru utáni hetedik esztendőben Európára még mindig aggasztóan súlyosodik a gazdasági krízis és ezt talán semmi sem tükrözi vissza jobban, mint az a teljes bizonytalanság és kaosz, amely az európai pénzpiacot még mindig jellemzi. A normális gazdasági élet nyugodt ritmusa még mindig nem tud visszatérni Európa vérkeringésébe és a gazdasági élet hű és pontos szemlegráfja, a devizajelezés hol itt, hol ott jegyzi fel a különböző gazdasági megrázkódtatásokat.

A francia frank

A győztes államok valutái közül a francia frank helyzete a legbizonytalanabb, amit egyrészt a hatalmas belső adósságok, a kincstári bonok beváltása, másrészt pedig az Egyesült Államokkal szembeni többmilliárdos kötelezettségek esedékessége idézett elő. A francia frank ez év decemberében érte el legmélyebb pontját: 18.60 as kurzussal jegyezték Zürichben. Ez a nagyarányu zuhanás arra késztette a francia gazdasági köröket, hogy felajánlják támogatásukat kormányuknak és egy újabb kölcsön megszerzésének hozzájárulásával tegyék lehetővé a frank árfolyamának egy fix értékponton való meg rögzítését.

A frank zürichi jegyzésének alábbi kis táblázata szemléltetően mutatja az évek folyamán beállott értékesíkenést. Eszerint 100 francia frankért Zürichben adtak:

1922 június 28-án	44.30 centimest
1923 január 16-án	36.20 "
aug. 8-án	31.25 "
1924 január 1-én	29.15 "

A francia frankot ebben az időben érte az az ismert kontremín-merénylet és rövid egy hét leforgása alatt 25.15-re szorította le. A Morgan pénz-csoport ismert eredményes intervenciója következtében azonban a frank ismét javulásnak indult és 1924 március 18-án 29.00, 1924 április 17-én 35.50 centimos jegyzést ért el Zürichben.

Ezután a frank helyzetében hosszú időn át nem történt változás. Az amerikai adósságok esedékességével azonban pozíciója ismét megingott és kisebb ingadozások után feltartóztatatlanul zuhant, hogy 1925 december 15-én elérje 18.60 as legmélyebb kurzusát. Azóta a frank árfolyamában némi javulás állott be, de figyelembevéve, hogy még mindig az okok fennállanak, amelyek a multban ennek a pénzügyiségnek az értékesíkenését előidézték — továbbra is teljesen bizonytalannak mondható a francia frank nemzetközi értékhelyzete.

A lengyel zloty

A másik valuta, amely sok kísérletezés után a francia franknál is tragikusabb sorsot ért el, a lengyel zloty. A fiatal lengyel állam valutáját 1923. november 6-án 3.00 centimmal jegyezték Zürichben. Ekkor ennek a fizetőeszköznek az árfolyam-jegyzését felfüggesztették és csupán az elmúlt év május havában, amikor a lengyel pénzügyiség valorizálása megtörtént és százszázalékos aranyfedezeti pénzt bocsátottak ki, kezdték újból jegyezni Zürichben, mégpedig 109.50 es árfolyamon.

A lengyel zloty tragédiája azonban rövid idő múlva megkezdődött, amikor a csöndes lemorzsolódással elért 99.75-ös árfolyam után 1925. szeptember 5-én 92.50 jegyzésnél hirtelen zuhanni kezdett, de olyan hatalmas arányban, hogy december 17-én már elérte 43.50-es katasztrófálisnak mondható mély pontját. A lengyel zloty az utóbbi napokban némileg javult ugyan, de ez a javulás a szenvedett veszteséghez viszonyítva alig hogy minimálisnak mondható.

Az olasz lira

A zubanó pénznemek végzete harmadsorban az olasz lírát érte utól, amely hosszú időn át a svájci frank negyedértékét képviselte és 25.00 centimmal jegyezték. Lefelmenő pályafutásának legmélyebb pontját az év júliusában érte el, amikor értékének több, mint egyharmadát veszítette el és elérte a 17.30-as kurzust. A lira érdekében megindított akciónak sikerült azonban némi javulást elérni és az olasz fizetőeszköz 20.90-re javították fel. Mindazonáltal az olasz lira sem áll a szilárd és stabil valuták sorában és elegendő egy kis börtzemanőver ahhoz, hogy jegyzésében lényeges elváltozásokat idézzon elő.

A lej

A román lej esős története az 1921 szeptember 20-iki 5.60 a zürichi jegyzéssel veszi kezdetét. Ezen az árfolyamon a lej csak rövid ideig jegyezték és az 1922-es év lejárfolyama 360—365-ös közép kurzust hozott. 1923 február havában a lej elérte legmélyebb kurzusát, amely 190 es jegyzésben nyert kifejezést. A kormányintervencióra ezután a lej megkezdte javuló tendenciáját és 1923. végén ismét 3.30-al jegyezték. 1924 végén állandó hullámzások között a lej 260-al zárult.

Az 1925-ös év nem hozott a lej pozíciójában lényeges változást és bár ebben az évben katasztrófális zuhanástól mentes volt, nem stabilizálódott, hanem állandó fel- és lemenő tendenciákat mutatva, ez évben 2.35—240 es zürichi jegyzéssel fog zárulni.

Stabil valuták

KözépEurópa két „szanált“ államának, Magyarországnak és Ausztriának valutái 73.12, illetve 72.70 árfolyamon biztos alapon nyugvaznak. Jugoszlávia dinárja és a cseh korona 9.20, illetve 15.35 árfolyamon stabiloknak mondhatók. A legstabilabb pénznemek közé emelkedett még a német aranyárka is, amely iránt a külföld kezd egyre nagyobb bizalommal lenni.

A svájci frank, a dollár az angol fonttal egyetemben az európai pénznemek többszöröseire emelkedtek a háboru befajzása óta és ennek tudható be, hogy Zürich, New York és London ma korlátlan hatalommal diktálhatják a nemzetközi pénzpiacokat. K. R.

— A pápa új ünnepnapot állapított meg Rómából jelentik: XI. Pius pápa elrendelte, hogy minden év októberének utolsó vasárnapját a megváltó bíródalnauk emlékére megünnepeljék. Az új ünnepet enciklika útján tudatta a világ összes keresztény egyházaival. A pápa az enciklikában hangsúlyozza, hogy az egyházaknak a világi államoktól teljesen függetlenül kell működniük.

A palesztina

Egy Kelet niai zsi folyását dr. Fr követke

A palesztinai küzdelme bizonyos bök a világ min től. Másttt az eg denek, hogy a m lasztót hódítsanak ben adják le saav kott lenni egy semmifele eszboz hogy résztvegyen azonban valami nemválasztóknak nem viselkedett eszközzel igyekez választói joguk g választási küzdele mással: egyfelől mennyi tagja a radikális Maamad másik oldalon az vezetett ortodoxia, akarta zavarni.

A harc — m tőjoga körül ten ugyanis a nők is kedás elkerülése tok kompromissz kérdésben, de az demokrákus lép elzárkózott a tá tagjainak a komp vazást. Érdekes, lett szimpátiával usk elismerését, azok, akik minc egyenlően veszik között csak teru pártba bomlott. jobban illusztrálj jelölöléstát nyujt körülbelül ugyan részt egységese a két legnagyobb portjával résztve Peale Zion feltu kal kiadta a jels részt a szavazásb

Ebben a pill felsőgalilei választ is meg lehet álla 60 százaléka lesz kétezeröttszázkilen ami 80 százalékn Avivban az ellen volt és így a sza kal kevesebb. Le riásban és Szafed től. Jeruzsálembé szállották az őss Mésa Seárim-negy amelyeknek az

Mind ezeknek palesztinai jisuv zésre juttatt, ho ban és az általa a mega törvény palesztinai Agud magyarországi, az sem fogja tudni politikai felfogás ményekben jutot voda 5371, Hapó ták 2166, a szef a Mizrahi 10 kaptak. A kisebb egyesület, a cent e a kolónisták szavazatokat ka gátust választotta Haavoda 15, Ha a nőliga 6, a de a Mizrahi 2, a pedig 5 mendtt színü, hogy a m fogusk lényegese tok közötti erőv

„La Carneval“ -- Goldstein & Co Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

Kézimunkaanyagok

kelimfüggönyök,északi gyapjúgyári áron. — Kérjen mintaküldeményt.

A palesztinaválasztások mérlege

Egyik legutóbbi számában az Uj Kelet részletesen ismertette a palesztinai zsidó nemzetgyűlési választások lefolyását. A választással kapcsolatban dr. Fritz Löwenstein (Jeruzsálem) a következőket írja:

A palesztinai zsidóság parlamenti választási küzdelme bizonyos tekintetben teljesen különbözik a világ minden más választási küzdelmétől. Másutt az egyes pártok egymás ellen küzdenek, hogy a maguk számára minél több választót hódítsanak, akik aztán a párt érdekében adják le szavazataikat. És mindenütt szokott lenni egy indifferens csoport, amelyet semmiféle eszékkel nem lehet rávenni arra, hogy résztvegyen a választásokon. Palesztinában azonban valami egészen újszerű történt. A nemválasztóknak szervezett pártjuk volt, amely nem viselkedett indifferensül, hanem minden eszközzel igyekezett megakadályozni másokat választói joguk gyakorlásában. Ilyenformán a választási küzdelemben kétféle front állott egymással: egyfelől az Aszéfát Hanivcharim valamennyi tagja a Mizrachitól egészen a szélső radikális Maamad Haposim his csoportjáig, a másik oldalon az Agudasz Jiszráélban megszerzett ortodoxia, amely a választásokat megakadályozta.

A harc — mint ismeretes — a nők választójoga körül tombolt. Ezen a választásokon ugyanis a nők is résztvettek először. A szabadság elterjedése érdekében a nem agudista pártok kompromisszumot akartak kötni ebben a kérdésben, de az Aguda, minthogy ebből a demokráciás lépésből semmit nem remélhetett, elárkózott a tárgyalások elől és megtiltotta tagjainak a kompromisszumos listákra való szavazást. Érdekes, hogy a munkásság is megosztott szimpátiával fogadta a nők politikai jogainak elismerését, holott éppen a munkások azok, akik minden kötelességből a férfiakkal egyenlően veszik ki a részüket. Ilyen viszonyok között csak természetes, hogy a jisiv több pártja bomlott. Ezt a szétforgáselődés legjobban illusztrálja az, hogy Tel-Avivban husz jelölést nyújtottak be és Jeruzsálemben is körülbelül ugyanannyit. A munkásság nem vett részt egységesen a választásokon. Egyik szárnya, a két legnagyobb párt és a kommunista csoportjával résztvett a választásokban, míg a Poale Zion feltűnő egyetértésben az agudistákkal kiadta a jelszót, hogy tagjai ne vegyenek részt a szavazásban.

Ebben a pillanatban még nem ismeretes a felsőgalilei választások eredménye, de már így is meg lehet állapítani, hogy a választók 50—60 százaléka leszavazott. Az Émekben például kétezeröttszázkilencvennégy szavazatot adtak le, ami 80 százaléknak felel meg. Haifában és Tel-Avivban az ellenagítció már sokkal erősebb volt és így a szavazatok száma aránylag sokkal kevesebb. Legtöbbben Jeruzsálemben, Tibériásban és Szafedben tartózkodtak a szavazástól. Jeruzsálemben például az agudisták megtiltották az összes választási helységeket, a Mésa Seárim-negyedben verekedések is voltak, amelyeknek az siab rendőrség vetett véget.

Mind ezeknek az erőlködéseknek ellenére a palesztinai jisiv túnyomórésze mégis kifejezésre juttatta, hogy az Aszéfát Hanivcharimban és az általa választandó Waad Leumiban a maga törvényes képviselőjét látja és hogy a palesztinai Aguda, akárcsak a németországi és magyarországi, az ő negatív tendenciáival sohasem fogja tudni a tömegeket megnyerni. Ez a politikai felfogás a következő választási eredményekben jutott kifejezésre: az Achdut Haavoda 5371, Hapóél Haacir 3421, a revizionisták 2166, a szefárdok, a nők, a demokraták és a Mizrahi 1000—1000 szavazattal többet kaptak. A kisebb pártok: a polgári nemzeti egyesület, a centrum, a negyedik allija pártja és a kolónisták szövetsége jelentéktelen számú szavazatot kaptak. Jeruzsálemben 52 delegátust választottak. Ezek közül az Achdut Haavoda 15, Hapóél Haacir 6, a szefárdok 11, a nőliga 6, a demokraták 7, a revizionisták 2, a Mizrahi 2, a kommunisták 1, a többi listák pedig 5 mandátumot kaptak. Nagyon valószínű, hogy a még hiányzó eredmények nem fognak lényegesebb eltolódást előidézni a pártok közötti erőviszonyokban.

Több száz halottja van a decemberi árvíznek

Csak most kezd kibontakozni az országos katasztrófa aránya. Tövisnél valóságos tengert képez a kiáradt két Küküllő. Legnagyobb a veszély a Maros-völgyében. A vonat csak Kolozsvár—Nagyvárad—Szatmár között közlekedik

(Cluj-Kolozsvár, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az éjszakai gyenge fagy következtében a kiáradt Szamos apadni kezdett. Ma reggel a vízállás 30 centiméterrel csökkent. Mindemellett a veszedelem még távolról sem múlt el, sőt a Szamos újabb károkat okozott Kolozsváron és környékén. Főleg a hidegszamosi villamosművek forogtak nagy veszedelemben, mert éjjeltájban az ár elérte a kulmináló pontját és áttöréssel fenyegette a telep betonfalát. Hidegszamos községét, teljesen elöntötte a víz, miután Reketó alatt magával sodorta a védőgátakat. Körülbelül hatvan ház áll víz alatt. Az áldozatok számát még nem lehetett megállapítani.

Borgó teljesen elpusztult

Gyaluban nem okozott különösebb károkat a katasztrófa, ellenben rengeteget szenvedtek Borgó és Magyarnádas községek a kiöntött Nádas pataktól. Borgó teljesen elpusztult. Sok ház került víz alá Bácsban és Szucsákon is. Elárasztotta a víz Nemeszük, Bouchida és Nagyikléd nagyrésztét is, úgy, hogy a Szamos-völgyi vonat ma éjjel már nem tudott Kolozsvárról elindulni.

Mi történt Tordán?

Legsúlyosabban szenvedett az Aranyosvidék. Ma éjjel Aranyosgyéres és Tordakenderes között másfél méterrel nőtt a víz. Emiatt az elsodort vasúti hidat lehetetlen helyreállítani, de még segélyhidat sem tudnak verni a kirendelt

Kilenc helyen mosta el az árvíz a fővonalat

A vasúti fővonalat kilenc helyen mosta el az árvíz. Tövis közelében félkilométeres hosszúságban rombolódott szét a pályatest, amelynek kijáratát két-három hélig is eltart. A legminimálisabb postaforgalmat a kolozsvári postai igazgatóság úgy honyolítja le, hogy a leveleket és pénzküldeményeket saját teherautóin Szászrégenen át Székelykocsárdra juttatja, ahol kicserélik a Brassó és a regát felől érkező küldeményekkel. Ma reggel a kolozsvári üzletvezetőség próbavonatokkal is kísérletezett, de ezek a vonatok már az első szomszédállomásokon tovább nem tudtak eljutni.

Egyetlen használható vasútvonal

A kereskedelmi kamara hivatalos információja szerint a kolozsvári CFR üzletvezetőség területén teljesen szünetel a közlekedés Aranyosgyéres—Torda, Torda—Abrudbánya, Nagyvárad—Vaskó, Luuka—Rézbánya—Vaskó, Székelyhid—Sarmaság, Berettyószéplak—Szatmár, Szilágy-somlyó—Sarmaság, Nagykároly—Zilah, Akos—Sarmaság, Tövis—Gyulafehérvár, Dés—Retteg, Sülelmed—Szilágycseh között és egész Szilágy megyében. Marosludas—Királyfalva és Mogyorós—Sió között átszállással történik a forgalom, míg a Szamosvölgyi vasúton Válaszút—Bonchidától egészen Nagyiklédig szünetel, ugyancsak a Kolozsvár—Bukarest közötti fővonalon is. Az egyetlen vasútvonal, amelyen egy a személyforgalom, mint a teherszállítás akadálytalanul még lebonyolítható, a Kolozsvár—Nagyvárad—Szatmári vonal. Tegnapi még közlekedett Nagyvárad és Arad között a motorvonat, de ma délután az árvíz el-

Bukarest utcáin félméteres a víz

Arról, hogy az ókirályságban milyen pusztításokat vitt véghez az árvíz, máig csak hiányos és megbízhatatlan értesülések érkeztek. Mindössze annyit közöltek hivatalos helyen, hogy a hirhét prahovai hidat ismét veszedelem fenyegeti. Három napig Erdély teljesen el volt vágva a fővárostól, ahonnan csak ma jutott el ide kerülő uton néhány újság. A legfrissebb „Dimineata” szerint Bukarest is víz alatt van. A hóolvadás következtében a főváros legtöbb helyén annyira megnőtt az utca-ár, hogy a forgalmat be kellett szüntetni. Sokhelyütt félméteres víz hömpölyög az utcákon, sőt a főposta épületét is teljesen elszigetelte az áradat. A fővárosi tanács munkáosztagokkal igyekszik ezeket az utcákat járha-

tatászatokat. Tordával csak autóbusszon lehet közlekedni.

Tordáu a helyzet kétségbeesítő. Az elöntött munkásnegyedek éhhalál feyvegeti. A lakosság tutajokon igyekszik az elzárt embereket élelemmel ellátni, ami a zajló jégben nagyon kockázatos vállalkozás. Tegnapi délután az Aranyos mind a három betonhidat elragadta.

Az állomáson a menekültek tömege kuporog a megmentett kevés holmi mellett. Mert majdnem mindene odaveszett. A víz színe tele van elsodort butorokkal, háziállatokkal, hulladékokkal, hordókkal. Még ma is víz alatt áll a téglagyár, a mészégető, az üreggyár, a Resner-börgyár, a Miskolczy-féle vasöntőde, a Solvay művek egyrésze, a hordógyár és több kisebb ipartelep. A kár csak hozzávetőleges becslés szerint is meghaladja a százmillió lejt. De sokkal borzalmasabb az emberéletben esett kár. Vértfagyasztó jelenetek játszódtak le az elöntött városrészekben. Megbízható adatok szerint Tordán és a szomszédos Keresztessen legalább 50 ember pusztult el.

Súlyosbodott a vasutak helyzete

Nem sokkal vigasztalóbb a helyzet a Szamos mentén sem. Szamosújváron például a város külső részei csak tegnap kerültek víz alá. Bethlent ugyiszólván teljesen elöntötte az áradat, de sok kárt okozott a víz Désen és a környező falvakban is. Mindemellett remélhető, hogy ezen a vonalon a vasúti forgalmat rövidesen lehet lesz helyreállítani.

sodorta az egyik hidat és emiatt ezen a vonalon is megakadt a forgalom.

Erdélynek ugyiszólván valamennyi folyója kiáradt. Legfenyegetőbb a helyzet a Maros vidékén, ahol a víz óriási pusztításokat végzett. Meg nem erősített jelentések szerint Szászrégenben az alsóváros teljesen víz alatt van, Maroshévízen pedig az iskolát, a templomot, a községházat és a postaépületet fenyegeti összeomlással az áradat. Szováta is teljesen víz alatt áll. Gyulafehérváron állítólag nemcsak anyagi károkat okozott az árvíz, hanem több ember is belefullt a megáradt Marosba. Déván a Cserna és a Maros fenyegeti a lakosságot. Zalatna, Abrudbánya, Topánfalva és Várfalva el van zárva a világtól, mert nemcsak a vasúti vonalakat, hanem az országutakat is teljesen elborította az árvíz. Várfalvánál az Aranyos folyó elsodorta a hatalmas gátat és így a község víz alá került.

A székelyföld el van zárva

A görgényi havasokból alászakadó víz számtalan hidat ragadott magával és a vasúti töltéseket is szétrombolta. A lakosság fejvesztetten menekül. A megindult olvadás megdagasztotta a Kisküküllőt és a Nagyiküllőt is. A két folyó között helyenként beláthatatlan területeken hömpölyög az árvíz, amely emberi és állati hullákat sodor Tövis felé. Magával ragadta az ár a Segesvár melletti hatalmas vashidat és kidöntötte a táviró póznákat is, miáltal a székelyfölddel teljesen megszakadt a táviró- és telefon összeköttetés.

Óriási pusztításokat jelentenek a Bánátról is, ahol a Temes és a Béga elárasztotta az aradtövisi vasútvonalat és alámosta a lugos-marosillyei, valamint a karánsebes-hátszagi vasútvonalakat.

tökká tenni.

Bukarest külvárosában a helyzet még súlyosabb. A víz behatolt a pincelakásokba és így rengeteg ember hajléktalanná lett. A veszélyeztetett részek lakosságának deputációzására a főváros kivezényelte a tűzoltóságot. A mentőknek is akadt dolguk, amennyiben a házak tetejéről leomló hótömegek két embert súlyosan megsebesítettek. Nagyobb zavarokat okozott a házakról leomló hó a telefonvezetőkben is, minek következtében tegnap ezer telefonállomásnak szakadt meg az összeköttetése a központtal.

Az erdélyi árvíz katasztrófákról a távirati és telefonösszeköttetés hiánya miatt a bukaresti lapok egy szót sem közölnek.

Külföldről is viharokat és árvizeket jelentenek

Külföldről érkező jelentések szerint Franciaországban, Olaszországban és Angliában is hatalmas hóviharak pusztítottak, amelyeket a legtöbb helyen áradás követett. A viharok utja mindenütt észak déli irányú volt és különösen Európa nyugati partjain tombolt szokatlan hevességgel. A középeurópai államokat, így Németországot, Ausztriát és Magyarországot a téli fergeteg ugyiszólván teljesen megkímélte.

Részletes távirataink a következők:

Roma, december 24. Közép- és Felsőolaszországban heves orkán dühöngött, amely annyira magdagasztotta a folyókat, hogy helyenként árvíz állt be. A rohanó ár ledöntötte a töltéseket és több hidat elragadott. A forgalom az egész országrészben megakadt és Róma felé is csak átszállással lehet közlekedni. A tengerpartokon mindenütt heves bóra dúl, amely a kikötőkben horgonyzó hajókat is veszélyezteti. Livornóban a hullámok egy eléggé meg nem erősített gőzöst kisodortak a nyílt tengerre. Olaszország nyugati pontjain különösen a szökár okozott felbecsülhetetlen károkat.

Karolina-sziget összes lakósaival együtt elpusztult

Honoluluól érkező jelentések szerint az egyik Karolina szigetet összes lakóival együtt egy heves szökár elpusztította.

(A Karolina-szigetcsoport a Csendes Óceán 135 és 161 foka között fekszik. Hosszúsága 2870 km. Több apró szigetből áll, amelyek közül a legszelebbnek, Ponapinak az átmé-

London, december 24. A brit szigetek minden részéből óriási viharokról érkeznek jelentések. A vihar ereje olyan nagy volt, hogy a fákat gyökerestől kitépte, ledöntötte a távirószlopokat és lesodorta a házakat. Anglia lakosai husz év óta nem emlékeznek hasonló orkánra. A legtöbb kár Középpangliában mutatkozik.

Páris, december 24. Az Angliából Olaszország felé vonuló vihar Franciaországot sem kímélte meg. Páris felett tegnap heves orkán dühöngött, amely a közlekedést teljesen megakasztotta. Az egyik szélrohám ledöntötte az Eiffel torony rádióantennáját, ami által lehetett lenné vált a külföldi rádióhírek felvétele. A fővárosi rádiószolgálat is szünetel. Nagy viharokat jelentenek a tengerpartokról is, különösen Bordeauxból, amelynek kikötőjébe tegnap óta nem futnak be a hajók és nem is indulnak. A tenger hullámai itt kicsaptak a partokra és a gátakhoz közelfekvő épütermeket teljesen elöntötték. Havrban több óceánjáró rekedt el. Lotharingiából és Normandiából erős esőzsről érkeznek hírek.

rője 20 km. A londoni távirat valószínűleg erre vonatkozik, minthogy a kis szigetektől egyedül ezt látták nagyobb számban. A szigetek összalakossága 36 ezret tett ki, amelyből huszezer Panopira esett. A lakosok az ausztráliai népfajhoz tartoztak és spanyol uralom alatt éltek.)

Jouvenel fegyverszünetet kötött a druzokkal

(Beiruth, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jouvenel, Sziria ujonnan kinevezett főparancsnoka delegációt küldött Atras szultánhoz, a druzok fejedelméhez, akit meggyőzött a harc további céltalanságáról. Atras szultán erre elrendelte a fegyverszünetet. Jouvenel rögtön ezután intézkedett, hogy a druz politikai foglyokat szabadonbocsássa. A tüzelés ma este már az egész vonalon megszűnt és a legközelebbi napokban kezdetét veszi a béketárgyalás.

Teljesen bizonytalan a cseh kormány sorsa

Hlinka páter fellünetteltő nyilatkozata

(Prága, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hlinka, a tót néppárt vezére, aki legutóbb sorozatos botrányokat rendezett Szlovákiában, továbbfolytatja fascista agitációját és minden követ megmozgat, hogy a cseh hivatalnokokat végleg kiszorítsa a felvidékről és az ellenzékkel szövetségbe, az amugyis nagyon gyenge lábon álló kormányt megbuktassa. Hlinka ma nyilatkozott a „Nemzeti Ujság”-nak az ellenzék törekvéseiről és a következőket jelentette ki:

— Programunk megvalósításáért olyan eszközökkel fogunk harcolni, amelyeket a legmegfelelőbbnek találunk. Legfontosabbnak azt tartom, hogy az ellenzék összes frakciói szolidárisak legyenek. A kormány mindennap megbukhatik, mert hiszen csak tizenkilenc mandátum-

többségre támaszkodik. Minden becsületes politikusi elsődleges kötelességének tartom, hogy a pénzzel és demoralizációval fentartott kormányzati rendszert megbuktatni segítse. Ma már végleg bebizonyosodott, hogy a centralista kormány az oka az összes bajoknak, így elsősorban a folytonos adóemelések és a tót tisztviselők mellőzésének. A kormány pártszemponatok szerint méri az igazságot és állandóan kihozza az ellenzékét. Megbocsáthatatlan vétkei vannak a kormány minden egyes tagjának.

Hlinka az interjú végén kijelentette, hogy meggyőződése szerint sikerülni fog a kormánypartoktól Szlovenszko utolsó szavazatait is elhódítani. Együttal megjósolta, hogy a kormány már a legközelebbi parlamenti ülésen valószínűleg megbukik.

1928-ra összehívják az ökuméniai tanácsot

XI. Pius pápa egy világtemplomot akar felállítani. A Vatikán kibékül Olaszországgal

(Róma, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutolsó szentév folyamán a világ minden részéből hatalmas tömegek érkeztek az olasz fővárosba. Csaknem valamennyi állam főpapjai meglátogatták a Vatikánt, ahol előtűnik XI. Pius pápa rendkívül fontos és állítólag az egész világpolitikát befolyásoló kijelentéseket tett.

A főpapok között már hónapok óta nem titok, hogy XI. Pius pápa 1928-ra össze akarja hívni az ökuméniai tanácsot és hogy az előkészítő munkálatokkal már meg is bízta Sincero kardinálist. Az ökuméniai tanács legutóljára 1870-ben, a szudáni csata után ülésezett és azóta uralkodó pápák közül sem IX. Pius, sem XIII. Leo és még X. Pius sem gondolt az ökuméniai tanács újabb összehívásának szükségességére. XI. Pius pápa azonban most elérkezettnek látta az időt arra, hogy ezt a legfőbb egyházi tanácsot, amely csak a legválságosabb helyzetekben szokott összejönni, ismét egybeszólítsa.

Az eddigi tervek szerint a tanács 1928-ban fog ülésezni. Az ülések székhelyét még nem állapították meg.

Beavatott körök szerint XI. Pius pápa két főkérdést akar az ökuméniai tanácsban felvetni. Az első kérdés egyizben már foglalkoztatta a

tanácsot, akkor, amikor 1870-ben Malinesban Mercier bíbornok elnöklése alatt ülésezett. Az akkori tanácskozások határozatait azonban nem hozták nyilvánosságra. Nincsen ugyanis kevesebb szó, mint arról, hogy az öt kontinens összes keresztény egyházait egy közös világegyházba egyesítsék.

Már XIII. Leo foglalkozott ezzel a tervvel, anélkül azonban, hogy annak keresztülvitele sikerült volna neki. XI. Pius pápa a legnagyobb bizakodással néz az ökuméniai tanács ülésezése elé, mert az a meggyőződése, hogy az emberiség mentalitása, különösen Locarno óta, ahol az egyes államok megbízottai megmutatták békehajlandóságukat, az utóbbi évek folyamán megváltozott.

A második kérdés, amelyet Pius pápa az ökuméniai tanács elé akar terjesztetni, nem kevésbé nagyjelentőségű. Arról van szó ugyanis, hogy végre legyen rendezni akarják a Vatikán és az olasz állam között 25 év óta folyó jogviszályt, amelynek tisztázása ugye az állam, mint az egyház szempontjából sűrűn kívánatos. XI. Pius pápa azt hiszi, hogy ennek végrehajtására egyedül az ökuméniai tanács alkalmas.

Vérfagyasztó pohárköszöntő ezerkilencszázhuszonötben

Már több, mint egy éve annak, hogy 1924. nyarán, a nemzetek emlékeztetésére párisi olimpiádjának lezajlása után Budapesten, a Nemzeti Kaszinó ragyogó dísztermében bankettre ültek össze a magyar főváros fajvédelmi álláspontjokról ismert sportvezérei. A párisi győzöt jöttek ők ünneplni, a cél-lövészet újdonsült magyar világbajnokát, a magyar színeket képviselő Halasy Józsefet, hogy méltó don örökítsék meg a szenzációs eseményt. A serlegekben pezsgő sustorgott — a jó kedv már magasra bágott; a kurzus sportvezérei tósztokban köszöntötték fel Halasy Józsefet, a magyar nemzet dicső fiát, a diadalmas párisi győztest. És ekkor — ő, ki ne emlékezne erre — szerényen felemelkedett az ünneplé, magasra emelte poharát és engedélyt kért az uraktól, hogy azt edesapjának, Kiskunhalas öz rabbijának egészségére üritesse.

E kinosan lesújtó pillanatban a honmentő sportvezérek ajkára fagyott a győzelmi mámor fölénye és mosolya és kezébe merevedett a forró pezsgőspohár. És a falak — a Newyork-kaszinó csodás falai — csodálkozva és érthetetlenül bánták a szokatlan eseményt. Csodálkozva és érthetetlenül.

E hét elején egy este a Nemzeti Kaszinó öreg, sok idők viszontagságait átélő falai között ismét bankettre terítették nesztelen mozgásu blazirt pincérek. A sport fajvédő rezsimjének vezérei, a gróf Tisza István Vivóklub tagjai rendeztek diszvacserát a magyar főváros illusztris sportvendége, az északi országok hírneves vívóbajnoka: dr. Ivan Osier tiszteletére abból az alkalomból, hogy Budapesten egy meghívási versenyen összemérte kardját dr. Posta Blával, a kardvívás világhírű mesterével és ennek párisi világbajnokával. Az előző napon megtartott mérkőzést a magyar vívó nyerte meg 9:7 tularánnyal, de ezen a nemzetközi összecsapáson, amely európai sporteseményszámba ment, nem képviseltette magát sem a Magyar Vivó Szövetség, sem pedig az Országos Testnevelési Tanács. Viszont a bankettre a mérkőzés kiváló magyar győztesét: dr. Posta Sándort elfelejtették meghívni.

Dr. Juon Osier megdöbbenéssel konstatalta, hogy nemes legyőzöttjét, Posta Sándort nem hívták meg a fényes bankettre. Csodálkozva és érthetetlenül. És mikor érdeklődött annak oka felől, megtudta, hogy legyőzöje elmaradásának „valláspolitikai”, illetőleg „világnezetű” elvei vannak. Hogy bár Posta Sándor dr. született keresztény ugyan, de exponált filozofia... Osier dr. az ámulattól tágra nyílt szemmel hallgatta végig ezt a választ. És a felindulástól remegve hallgatta végig a keresztény szolidaritásról, a zsidók elleni egységes frontról és győzelemről deklamáló toasztokat.

Azután felállott és megköszönte a felkőszöntöket. (A jókedv már javában tombolt és a pezsgősüvegek ugy durrogtak, mint a gyűlölködés bombái.) És a beszéd végén egy bombaszerű megjegyzést tett. Kijelentette, hogy reméli, mikor ismét elkerül majd a magyar fővárosba, már nem fog összeütközni azzal a köddel, amely ma a Nemzeti Kaszinó fényesen világitott termében elterül. És kíméletlen szavakkal adta tudtára ünneplőinek, hogy ő, akiben a kardforgatás keresztény bajnokát ünnepeleik, hűhű, vallásos zsidó, a koppenhágai zsidó hitközség vezető tagja.

Bár nem voltam jelen ezen a banketten, — Istenem, pedig hogy szerettem volna! — el tudom képzelni, hogy a sport nemes Grállovagjai, büszke és rendithetetlen bajnokai a fajvédelemnek és öreg falai a Nemzeti Kaszinónak talán még most is háborganak. Hogy a magyar főváros illusztris dán vendége, a nagyszerű vívó és kiváló szabász, akit ők felkőszöntöttek és dicsőítettek, — ő, borzalom — egy egyszerű, közönséges zsidó!

Az élet titokzatos keze — Hölgyeim és Uraim — visszaforgatta egy évvel az idő kerekét és a jelenet — ime — új szereposztásban is egyszerűen érvényesül. A szereplők szeszélyesen változnak, de a jelenet és sötét, viharfűhős háttér konokul nem változnak. Egy jelenet, egy pillanatfelvétel csak és benn van egy egész nép beláthatatlan hosszú és mély-séges szenvedésének, megvetettségének és diadalmas örökkévalóságának egész története.

Kasztnér Rezső

Az Uj Kelet
szerkesztik
Falelős szer
Közvetési
240 le
az Uj Kelet
megje

A

Mindenütt élnek, ma a tógok, hogy a lánagnak. Százai ilyenkor az embereknek b Megkapó szim emberiség legj a minden emb szimbólum mi órákra és per percekre csak, érdekek gyűlö bolum csak a

És ennek mely nemes és mely az ember hanem a tével fényként imbol Ezért árva és szeretet ünnepe vekhez.

Pedig, ha ság számára ia jelentene. Azt ezentul a megé hogy a nagy t egyértésben e látomása válik igérte, melyben tőkje melletti vasból sarlót

Soha a szer emberiség, mint mélyebben át n mint napjainkba marcangolja a v éppen a zsidósá melynek szívéb eszméje s mely ismernie a szere

A zengő ha de részünkre is annak a szeretet harangok szaváb hanem tetekbe nem a mi ünne jelentős dátumm tény türelmesség meg nem valósu meg nem ingath lik. A szeretet i jobban, mint mi, és gyűlölet mérg nek árván és sze pek országutján, messze távolból é énekre és boldog

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdeket és borsági szolgálat napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erzsébet
 Felelős szerkesztő Dr. Márton Erzsébet
 Hónapdíj: Egy hónapra 25 lei, negyedévesre 80 lei, félévesre 120 lei, egy évre 200 lei.
 Az Uj Kelet cíkjének utánnemelését csak a tartalmi megjelölésével engedélyezjük.

A mai naptár

Péntek
 5686. Tévét 8.
 1925. dec. 25

Szombat
 Szidra: Válgigás
 5686. Tévét 9.
 1925. dec. 26.

Vasárnap
 5686. Tévét 10.
 1925. dec. 27.

Hétfő
 5686. Tévét 11.
 1925. dec. 28.

A keresztény szeretet ünnepe

Mindenütt, ahol keresztény népek és nemzetek élnek, ma a templomokban megmondulnak a harangok, hogy a szeretet zengő szavát hirdessék a világnak. Századok óta minden évben megszólaltak ilyenkor az ércnyelvű szavak, hogy a jóindulatú embereknek békességet és megnyugvást zengjenek. Megkapó szimbóluma ez annak a vágnak, mely az emberiség legjobbjait mindig áthatotta, hogy általa a minden emberek boldogságát megteremtse. A szimbólum minden évben ilyenkor felragyog, hogy órákra és percekre átvilágítsa a szíveket. Órákra és percekre csak, mert az élet durva küzdelmében, az érdekek gyűlöletet teremtő atmoszférájába a szimbólum csak a legkritikább esetben tud valósággá válni.

És ennek nem a szeretet szimbóluma az oka, mely nemes és tiszta elgondolásokat rejt magában, mely az emberi szív örök nosztalgijától vemhes, hanem a tévelygéseknek az a köde, mely lidérc fényként imbolyog végig az emberiség történelmében. Ezért árva és beteljesítetlen a szimbólum, mely a szeretet ünnepe harangok szavában szól a szívekhez.

Pedig, ha ez a szimbólum beteljesedne, a zsidóság számára is megváltást, békét és megnyugvást jelentene. Azt jelentené, hogy a gyűlölet világát ezentúl a megértés szelleme hatja át, azt jelentené, hogy a nagy társadalmi és faji ellentétek testvéri egyetértésben egyenlítődnék ki s végül is a próféta látomása válik valósággá, ki ama idők eljövételét ígérte, melyben mindenki ül majd a maga szőlő-tőkéje mellett békén és nyugalomban s a kard vasából sarlót hajlít magának.

Soha a szeretet világtól távolabb nem volt az emberiség, mint ma és mégis: soha a szíveket mélyebben át nem hatotta a szeretet szomjazása, mint napjainkban. Bizonytalanság, félelem, gyűlölet marcangolja a világot, melyeknek legégetőbb lángjai, éppen a zsidóság testét perzselik, a zsidóságot, melynek szívéből legelőször kelt utra a szeretet eszméje s melynek mépis legtöbbször kellett megismernie a szeretetlenség fájdalmait.

A zengő harangszavak nem hozzánk szólnak, de részünkre is mementót zengenek. Mementóját annak a szeretetnek, mely egyszer majd nemcsak harangok szavában, *nemcsak ketes igékben, hanem tettekben is valósággá válik.* A karácsony nem a mi ünnepünk, de majdnem számunkra is jelentős dátummá válhat, ha a béke és a keresztény türelmesség annyiszor hirdetett és annyiszor meg nem valósult eszméje intézménnyé és többé meg nem ingatható társadalmi és közérkölcösé válik. A szeretet igéjét egyetlen nép sem szomjazhatja jobban, mint mi, akiknek ajkát a testvérelenség és gyűlölet mérge marta és marja fehérré, amelynek árván és szeretetlenül kell bolyongania a népek országútján, melynek fagyos rőgeire csak messze távolból érkezik el a keresztény templomok éneke és boldog öröme hívó harangszava...

Salamon László

Hamis frankokkal akarták megszervezni a magyar királypuccsot?

A Hollandiában letartóztatott magyar fajvédők ügyének fejleményei

(Budapest, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelenítette már az Uj Kelet, hogy a hollandiai rendőrség három előkelő származású és fejvédő felfogásával ismeri magyar urat letartóztatott — frankhamisítás miatt. A letartóztatott Vorsovsky György, Jankovich ezredes és Markovits György bűnügyében a Budapestben lefolytatott nyomozás a mai napon szenzációs részleteket hozott nyilvánosságra. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a hamisított frankok állítólag össze függésben vannak egy készülő királypuccsal. A budapesti rendőrség nagy titoktartással kezeli az ügyet, annyit sikerült megtudni, hogy december 19-én Hágában, tehát nem Amszterdamban, letartóztatták Jankovichot, amidőn éppen hamis francia frankot akart beváltani.

Jankovich ezredes a letartóztatás után igazolta magát és bejelentette azt is, hogy a magyar hadügyminiszter sógora, szavainak azonban nem adnak hitelt. Nemsokára aztán a másik kettőt is letartóztatták. Az ügyben a magyarországi rendőrség is vezetői a nyomozást és különösen azt akarják kikutatni, hogyan jutottak a letartóztatottak a hamis francia frankokhoz. Dr. Laky Lajos detektívőrök mindhárom gyanúsított lakásán házkutatást tartottak. Bár a házkutatás eredményét nem hozták nyilvánosságra, mégis kiszivárgott annyi, hogy dacára annak, hogy minden iratot külön-külön átvizsgáltak, a vizsgálat teljesen eredménytelen maradt.

A rendőrség azonban egy új nyomon elindulva, meglepő eredményeket tud most már felmutatni.

Az Uj Kelet legközelebbi száma a nyomdai személyzet ünnepe miatt kedden, folyó hó 28-án, a rendes időben jelenik meg.

A Zsidó Nemzeti Szövetség héber tanfolyamai. A Szövetség Kulturosztyála több ízben közölte már, hogy a héber kurzusok a legközelebbi napokban meg fognak nyílni. Az oktatásban résztvenni kívánók jelentsek ebbeli szándékukat az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkárnál, S rada Baron L. Póp 10. szám alatt. A Kulturosztyála egyelőre a következő kurzusokat fogja haladók és kezdők számára rendszeresíteni: a) a Szövetség és intézményei vezetősége és tisztikara számára, b) ifjúsági csoportok, c) chalucok részére, d) Palesztinába utazók részére, e) a kolozsvári helyi csoport és f) jelentkezők részére. A Kulturosztyála felhívja a héberül tanulni kívánók figyelmét, hogy jelentkezni csak még nyolc napig lehet, mert december végével lezárja a jelentkezők névsorát, hogy a rendszeres beosztást eszközölhesse.

Februárra halasztják a kisantant konferenciáját. Belgrádból jelentik: A kisantant január 14-ére összehívott konferenciáját, újabb akadályok miatt, valószínűleg februárra halasztják. A konferencia programján Magyarország dinasztia-kérdése, a kisantantnak a szövetséghez való viszonya, a dunai hajózás könynyítése, a leszerelés ügye, a kisebbségek problémája és Lengyelországnak a kisantant-hoz való felvétele szerepel. A konferenciát, amelyet a jogoszláv fővárosban fognak megtartani, beavatott diplomáciai körökben döntő jelentőségűnek tartják.

Házasság. Csapó Ilonka Oradea-Mare és Sámson János Cluj e hó 29-én, kedden Oradea-Mare házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

Véres kardpárbaj két nagyváradi fiatalember között. Nagyváradról jelentik: Néhány nappal ezelőtt a Royal-buffetben Ujvári Károly, a nagyváradi társaság ismert tagja és Bársony Sándor, a népszerű hipnotizőr összeszóvalkoztak. Az afférnak lovagias folytatása lett, amely tegnap hajnalban kardpárbajhoz vezetett. A végkimerülésig tartó párbajban Ujvári Károly arcan, mellén és jobbkarján súlyos sérüléseket szenvedett. Bársony csupán néhány jelentéktelen karcolást kapott. A felek nem békültek ki.

Atlantica kávéi mégis csak a legjobbak. Tea, kakaó, gyarmatárunk legelőszőbb bevásárlási helye Wesselényi u. 1.

Orvosi hír. Dr. Láng Mór főorvos rendelését Dejen Piata Unirii (Fótér) 19. sz. alatt megkezdte.

Megállapították azt, hogy a bűnügynek politikai háttere van. Állítólag a letartóztatottak bűntársai is Budapestben tartózkodnak. Az országos Kossuth-párt ebben az ügyben, tekintettel a minden valószínűség szerinti politikai vonatkozásokra, Ruppert Rezső lakásán értekezletet tartott. Tárgyalásokat folytattak arról, vajjon sejtethető-e tényleg politikai motívumok az ügy mögött és felvetették azt a kérdést, nem volna-e szükséges a magyar politika tényezőit és a magyar nemzetgyűlést is megmozdításra bírni a politikai menületnek az ország érdekeire nézve káros következményeket hozó hatásaival szemben. A párt vezetőségének az az aggodalma, hogy ez a francia frankhamisítási akció vonatkozásban van a monarchista puccstervekkel. Tanácskozásokat folytattak arról, hogy nyilvánosságra kell-e hozni a rendőri nyomozás eredményeit és nem-e kellene összehívni a nemzetgyűlést is ebben az ügyben lefolytatandó tárgyalások megajtése végett. A tanácskozás utasította a párt vezetőségét, hogy szükség esetén, ha a merőnylet felderítése körül hosszadalmasság, vagy sikertelenség jeleit észlelnék, lépjenek érintkezésbe az ellenzék többi pártjaival, hogy közösen derítsenek világosságot erre az ügyre. Érdekes, hogy a Tébe december 22-iki keltezéssel a pesti pénztételekhez körlevelet intézett, melyben pontosan leírja, hogy néznek ki a hamis francia ezresek és felhívja a bankokat, hogy jelentsek be, ha intézeteikhez ilyen bankjegyek érkeznek.

Negyvennyolc elítéltek kegyelmezett meg karácsonyra Hortny. Budapestről jelentik: A hivatalos lap közli, hogy Hortny kormányzó a karácsonyi ünnepek alkalmából negyvennyolc politikai elítéltek kegyelmezett meg. A kegyelmezettek között van egy halálraítél is, akinek büntetését szabadságvesztésre változtatta át. Elengedte ezenkívül a kormányzó négy olyan elítél: hátralévő büntetését is, akik a proleárdiktatúra alatt elkövetett bűncselekményért súlyos fegyházra voltak ítélve.

Orvosi hír. Dr. med. Emanuel Fried a frankfurti V. Bergmann-iskola tanítványa, a wieni Wenckeback-, a frankfurti V. Bergmann belklinikán, a pesti zsidókorház idegosztályán és röntgenlaboratóriumában nyert többévi kiképzés után, Nagyváradon az Ullmann-pilotában (Nagypiactér 11 A) mint belorvos letelepedett. Fogad belbetegeket d. e. 9-10, d. u. 2-4.

Mizrahi-győzelem Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: A legutóbbi pozsonyi orthodox zsidó hitközségi választásoknál az Aguda-párt munkája teljes kudarcot szenvedett. A mizrachisták listája óriási szavazattöbbséggel került ki győztesen. A hitközség elnöke Krausz Dávid, alelnöke Stahler Henrik és Neumann Simon, templomgondnokok Engel Izidor és Fleischmann Izrael lettek. Ez az eredmény elsősorban a cseh parlamenti választásoknál az Aguda részéről történt machinációknak tulajdonítható. Az agudisták árulása után a cseh-szlovákiai orthodox zsidóság a Mizrahi egízsze alatti tömörülést tartotta az egyedüli hamisítatlan zsidó keretnek, melybe beilleszkehdhetik.

Utcai tüntetések Prágában. Prágából jelentik: A nemzeti demokráta-párt tegnapi gyűlést rendezett a német képviselők ismert parlamenti éneklése miatt. A gyűlésről visszatérve, a nacionalista ifjúság heves tüntetést rendezett a németek és zsidók ellen. A Continental-kávéház, amely a németek és magyarok találkozóhelye, meg akarták ostromolni, de a rendőrség idejében közbelépett. Ezután a „Deutsches Haus” és a „Prager Tagblatt” szerkesztője ellen fordultak. A földszinti ablakokat beverték. A tüntetőket a rendőrség oszlatta szét. A tüntetők közt igen sok volt a nő.

Mindenféle rokokok és egyéb parókákat kikölcsönzünk. „Ideál” Str. Universitatii (volt Egyetem u.) 2., hölgyfodrász, manicure és kozmetikai szalon.

Valódi persa-szőnyegek
 Alkalmi vétel, olcsó árak. **Sternberg,** Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferd.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

KÖZGAZDASÁG

Visszaérkezett a washingtoni román delegáció Megoldást nyer az osztrák-magyar jóvátétel kérdése

(Bucuresti-Bukarest, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Titulescu vezetése alatt álló román delegáció, amely, mint azt már jelentettük, Londonban és Washingtonban folytatott tárgyalásokat Románia háborús adósságainak rendezésére vonatkozólag, tegnap visszagerkezett a fővárosba. Az eredeti tervek szerint ugyan a delegációnak Párisban kellett volna megállapodnia, hogy az országnak Franciaországgal szemben fennálló adósságai rendezését illetőleg fejtsze be a függőben maradt tárgyalásokat. A legutóbb tartott minisztertanács azonban elhatározta, hogy a karácsonyi szünet alatt mindennemű tárgyalást felfüggeszt. Bratianu Vintila pénzügyminiszter a kormányhoz ezt a rendelkezést megtáviratozta a delegáció vezetőjének azzal az utasítással, hogy sürgősen térjen vissza az országba. A delegáció e rendelkezés alapján hazakerkezett, január 15-én visszautazik Párisba, azonban Mrazek professzor gazdasági szakértővel kiegészítve.

Az osztrák-magyar jóvátételi kérdés

A legfontosabb tény a delegáció visszautazásával és újabb megbízásaival kapcsolatban az, hogy a kormány elhatározta, hogy kilép eddigi passzívitásából és energikus kampányt indít meg néhány Románia számára rendkívül fontos és sürgős gazdasági vonatkozású kérdés megoldását illetőleg. A január 15-én Párisba utazó delegációnak elsősorban az a megbízása lesz, hogy igyekezzék a francia és angol kormányok támogatását az osztrák-magyar hátréttetések összegének megállapítása és e kérdés tárgyalásának a jóvátételi bizottság januári ülészakánának kitűzésére vonatkozólag megnyerni. Románia kérni fogja a jóvátételi bizottságtól, hogy az állapítson meg Ausztria és Magyar

ország számára a békeszerződések által rájuk rótt terhek kiegyenlítésére vonatkozólag egy általános végrehajtási tervet. A delegáció vezetője, Titulescu a spaai konferencia alkalmával már megkezdte a nagyhatalmak képviselőivel ilyen irányú tárgyalásait. Az angol korval ilyen irányú Románia londoni követe fog ebben a kérdésben eljárni Zăurescu román jóvátételi delegátussal egyetemben.

A Vaskapu-kölcsön

Ugyanezen alkalomból igyekezni fog a delegáció néhány Romániára rótt kötelezettséget illető kérdést is megoldani. E tárgyalások homlokterében elsősorban a Vaskapu számára felvett kölcsön ügye áll, amelyet Románia terhére írtak s amelynek annuitásait az országnak már ezévből fizetni kell. Bratianu Vintila pénzügyminiszter legutóbbi emlékeztetésében és londoni útja alkalmával megkísérelte e kérdés megoldását, anélkül azonban, hogy említésre méltó eredményt tudott volna elérni.

A Párisba utazó román delegáció a kormány egy memorandumát fogja a jóvátételi bizottsághoz eljuttatni, amely kimutatja, hogy a Vaskapu kiépítése alkalmából folyósított kölcsön teljesen internacionális jellegű és az abból származó terheket egyformán kell viselniük mindazon államoknak, amelyeknek közlekedési eszközül szolgál a Duna. Ezt az állítást a kormány azzal támasztja alá, hogy például a Vaskapun áthaladó hajóktól szedett díjakat is a Pozsonyban székelő nemzetközi Duna-bizottságnak szolgáltatják be. Valószínűnek látszik, hogy ebben az igen nagyjelentőségű kérdésben a jóvátételi bizottság elfogadja Románia álláspontját, annál is inkább, mert azt a többi Duna-parti állam is támogatja.

Karácsony harmadnapján, vasárnap délig nyitvatartások az üzletek. Az Uj Kelet által már közölt munkaügyi miniszteri rendelet, mely az üzletek esti záróját módosítja karácsony és január 1 közötti időre a mai nap folyamán sem érkezett meg a kolozsvári munkaügyi inspektorátushoz. Az inspektor egy előbbi miniszteri intézkedés alapján karácsony harmadnapjára, vasárnapra mentesítette az üzleteket a vasárnapi munkaszünet elől és megengedte, hogy az összes üzleteket ezen a napon déli 12 óráig tarthassák nyitva. A munkaszünet alól való feloldás a vállalatokra és más szakmai ágazatokra nem vonatkozik. Kivételt képeznek azonban a borbély és fodrász üzletek, amelyek szintén nyitvatartanak 12 óráig. A pékek, ugyancsak az inspektorátus rendelkezése alapján, hétfő reggel 6 óra helyett, vasárnap éjjel 12 órakor megkezdhetik üzemeiket.

A CFR kötelezettsége a vámárak kirakásánál. A CFR szállítási díjazása kimondja, hogy a külföldről érkező vámárakat a CFR köteles kirakni anélkül, hogy e tevékenységért külön díjazást számíthatna. Az impérium változása óta a vámárakat nem a CFR rakja ki a vámraktárba, hanem a vámhivatal felügyelete alatt álló vámmunkások, akik 100 kilogrammként 8 lej díjazásban részesülnek, mely összeget a kereskedőkkel fizettetik meg. Tekintettel arra, hogy a rendkívüli állapotok, melyek annak idején indokolták tették a vámmunkások közreműködését, már rég megszűntek, a kolozsvári iparkamara átirattal fordult a CFR üzletvezetéséhez és kérte, hogy a jövőben a vámárakat a CFR saját munkásaival rakassa ki. Információink szerint az üzletvezetés ezen felhívásnak eleget fog tenni.

Egységes díjak nemzetközi vámzállításoknál

(Cluj-Kolozsvár, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a nemzetközi szállítók a vámárak költségeinek elszámolásánál nem használták egységes számlákat és legtöbbször esetekben illetékeiket az elvámolással járó effektív kiadásoktól nem tüntették fel külön, hanem egy összegben számolták el, úgy, hogy a felek nem ellenőrizhették, hogy a szállító cég milyen effektív kiadásokat számít fel. A kereskedők intervenciójára, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nemrégiben tárgyalásokat kezdett a szállítócégekkel aziránt, hogy közösen megállapított egységes kulcs szerint számlázzák tarifájukat.

A tárgyalások eredménnyel zárultak és a szállító-cégek a vámárak kezeléséért az alábbi díjakat számíthatják fel:

Utánvételi jutalék:		
15.000 lejig	15.000 lejig	2 — %
15.000 lejtől	25.000	1 — "
25.000 "	50.000	0 75 "
50.000 "	100.000	0 50 "
100.000 "	200.000	0 25 "
200.000 "	300.000	0 20 "
300.000 "	500.000	0 10 "

Elosztási jutalék:		
100 kg.-ig	100 kg. ig	Lej 30 —
200 "	200 "	" 50 —
500 "	500 "	" 80 —
1000 "	1000 "	" 120 —
2000 "	2000 "	" 160 —
3000 "	3000 "	" 220 —
4000 "	4000 "	" 280 —

Áruk kirakása a vagonból és azok kezelése 12 L 100 kg.-ként
Bélyeggel együtt szállítmányonként 15 " " "
Portózállítmányonként 25 " " "
Fuvarlevél kiállítás díj bélyeggel és fuvarlevéllel együtt 20 L
Átrakási díj 100 kg.-ként 20 "
Ha az áru darabonként 300 kg.-nál nem súlyosabb 100 kg.-ként 20 L
Ha drb.-ként 300-500 kg. 100 kg.-ként 20 L
" " 500-1000 " 100 " 25 "
" " 1000-2000 " 100 " 30 "
" " 2000 — alku szerint
Elővételi díj 3 százalék.
Az új díjak már érvénybe is léptek.

BROADCASTING

RADIO-KÉSZÜLEKEKEN

HALLGAT AZ EGÉSZ VILÁGI!

Romániában is az első helyen vezet.

CLUJ : STR. N. JORGA 3 SZ.
BUCURESTI: RADIONEI BLD. BRATIANU 26 • CERNAUTI: AGRICO STR. MICKIEWICZ 2

Gárdi Imre

CLUJ, STR. SAGUNA 20.

fényképészeti műtermében

előre bejelentett felvételek késő **esti** órában is eszközöltetnek. **Női portrét,** gyermekfelvételek és **nagyítások speciálisan szép kivitelben.**

A termékek különböző részeitől terménypiacok ára állott be lényegesen továbbra is szikár kereslet, Buza Erdőmező), Bánátban magesebb. Árpa v Mezőségi áru 53 változatlan. Uj k feladóállomás. Ab 400 — 405, január regáti áru 400 — Passau 4 50 dolla román áruban ne 1200 — 1300 lej, vátolva 19 lejér eset mellett szil al jegyez. Egé Kendermag ab fe fergő mag ab 1200 — 1300 lej.

Uj kényvezet Magyar Beavatott körök világot lát Magy rendelet. A ren megelőző magáné kérdést. A magá megvalósítani. V elfogadása szüksé vagy pedig, ho rendeletileg fogja radt hitelezőkre. mártékadó körök valószínűnek tar hitelezés megozo

Nagyvá várad törvényes lyamán az aláb Nagyvárad E igazgatósági tag törölték és hel gyárigazgatót. — Fehér és Társa Csigulajdonos B ezükséges vegyh hozatalával fogl szabó cégét a t

A lej: Zürich pesten —, Kolozsvár ünnepelestély Zürich. Z 208 15, Newyo 1920-00, Mila pest 72-55, B Varsó 59 50, B

Tóket e régi cég, amel nyekkel, továb foglalkozhatik és komoly ajá teljes címmel Fehér Olga h

Gajz Cluj kóses, máh

bucló

A terménypiac helyzete. Az ország különböző részeiről érkezett jelentések szerint a terménypiacok árait az utóbbi hét folyamán nem állott be lényeges változás. Az irányzat azonban továbbra is szilárd, különösen búzában van nagy kereslet, Buza Erdélyben 920-930 lej (per méter-mázsza), Bánátban 890-900 lej, Bukarest jóval magasabb. Árpa változatlan, Zab kisebb keresettebb. Mezőségi árú 535-540, Bánát 520 lej. Rossz változatlan. Uj kukorica 430-440 lej az erdélyi feladóállomás. Ab Kolozsvár 460 lej. Bánát készáru 400-405, január-márciusra 440. májusra 480 lej, regáti árú 400-410. Bab, magyar árú tranzit Passau 450 dollár és emiatt az olcsó ár miatt román áruban nem lehet üzletet csinálni. Lenosa 1200-1300 lej, külföldre ab román határ elvámolva 19 lejért adnak el árut. Lőhera jobb kezeslet mellett szállítható. Jó, tiszta mag 42 lejénél jegyez. Egész közönséges árú 30 lejre esett. Kendermag ab feladó állomás 650-660 lej. Napraforgó mag ab Érmellék 650-760 lej, tokmag 1200-1300 lej. Vadrepce, exportképes 600 lej.

Uj kényezeregyszéki rendelet-tervezet Magyarországon. Budapestről jelentik: Beavatott körök híradása szerint a napokban napvilágot lát Magyarországon az új kényezeregyszéki rendelet. A rendelet szerint a kényezeregyszéket megelőző magánegyezséggel akarják megoldani a kérdést. A magánegyezséget kétféle módon akarják megvalósítani. Vagy úgy, hogy az összes hitelezők elfogadása szükséges ahhoz, hogy a további eljárást, vagy pedig, hogy az elfogadó többség akaratát rendeletileg fogják rákövetelni a kisebbségben maradt hitelezőkre. Ez ellen az új rendelkezés ellen mártékdó körök állásfoglalása készülnek, mert valószínűnek tartják, hogy ennek életbeléptetése a hitelezés megszorítását eredményezze.

Nagyváradi céghivatali hírek. A nagyváradi törvényszék céghivatalánál a múlt hét folyamán az alábbi változásokat jegyezték be: A Nagybárdi Erdőhivatal Rt. nál Bartos László igazgatósági tagságát és cégjegyzői jogosultságát törölték és helyébe bejegyezték Berger Gyula gyárigazgatót. — „Unitas” kereskedelmi társaság Fehér és Társa cégét a törvényszék bejegyezte. Cégulajdonos Bleyer Irén. A cég bűrfeldolgozásához szükséges vegyszerek gyártásával és forgalombahozatalával foglalkozik. — Nógrádi József, férfi-szabó cégét a törvényszék bejegyezte.

TÓZSDE

December 25-én

A lej: Zürichben 240 00, Párisban 12 50, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. Kolozsváron és Bukarestben az ünnep előestéje miatt a devizaforgalom szűnött.

Zürich. Zárlat: Berlin 128 80, Amsterdam 208 15, Newyork 517 50, London 2510 50, Páris 1920 00, Milánó 2090, Prága 1523 50, Budapest 72 55, Belgrád 919 50, Bukarest 240 00, Varsó 59 50, Bécs 73 15.

Tóket és munkatársai keres

régi cég, amely mint részvénytársaság nyereséggel, továbbá minden kereskedelmi és iparágban foglalkozhat. Vezető állás biztosítva. Megbízható és komoly ajánlatokat tekintettel a biztosításával és teljes címével. „Bánát legálább egy millió” jellegű Fehér Olga hirdetési irodájába kér — Timisoara, Horvát Boldizsár-5

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

képes, műköszörűs, műszerész, nickelőző telep.

חלפים וינר אימער
אים לאנער

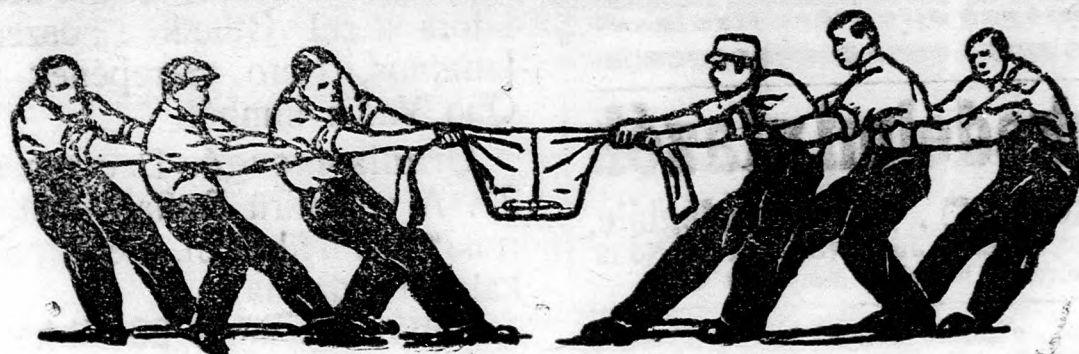
Ha művészi hiteles te-... vagy más...

bulort, zongorát

székely és réti

székely és réti

Az elszakíthatatlan GUTTMANN

munka, szövel és egyenruhák, közszállítások
mindennemű népruházati cikkek, valamint kórházberendezési és ágyfelszerelési cikkek gyára.

FIBRA S. A. — Oradea

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIATA UNIRII No. 7.

Saját tőkél: 48.000.000 lej.

Fiókjai: Dé-, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.

Áruraktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. Safe deposit. külföldi átutalásokat teljesít.

Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Ügyvédek!

Orvosok!

Irodai napló

Lei 100 franco-franco utánvétellel.

Mérnökök!

365 napos, csinos kötésben. Nélkülözhetetlen mindenkinek. Szállítja:

Mégay és László, Oradea

Kereskedők!

Invitare

Banca de Credit Marunte și Economie soc. an. din Cluj invită pe ziua de 6 Ianuarie 1926 oarele 10 1/2 a. m. pe fundatorii acionari săi la adunarea generală de constituire, care va avea loc in Cluj, Calea Regele Ferdinand No 52.

Ordin de zi:

1. Raportul presedintelui comisunii de constituire.
2. Stabilirea rezultatului emiterii acțiilor cum și examinarea asigurării capitalului fondal prin acțiile notate.
3. Cetirea statutelor societății.
4. Hotărîrea despre înființarea societății.
5. Alegerea direcțiunii și a comisunii de supraveghere.
6. Hotărîrea despre disolvarea fundatoriilor.
7. Propuneri.

Banca de Credit Marunte și Economie soc. an.

Hirdessen az Uj Keletben

10% -OS

karácsonyi árenged-
mény mindennemű
szőrmeáruban.

Izrael József szőrmeárubájában
Cluj, Calea Victoriei No 2.

APRÓHIRDETÉSEK

Szemesi kőművesek egy csoportja...
Szemesi kőművesek egy csoportja...
Szemesi kőművesek egy csoportja...

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné **שרה בן-ציון** vendéglője,
Oradea Mare. Str. Nico ai Jorga (Zodfa-utca) No 19.
Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Román, magyar, német nyelvet bíró ékszerész, ti szombat megtartása miatt helytlen nem tud elhelyezkedni, keres vidékre vagy nyíltan megfelelő alkalmazást. Irodai munkát is vállalna. Levelek-t, "Szombat" jellegű a kiadóba kér.

Magánjáró öntvényeket nyíltan és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Figyelem!
שרה בן-ציון
étterem!
Özv. Grosz Anikóé,
Oradea-Mare, Str. Nicolai Jorga 10.
(Zodfa-utca) az udvaron. Lakodalmak rendezését és abszonszokat vállal.
Iszletes konyha, olcsó árak

Reine und schmackhafte streng keusche Kost für Kaufmannische Reisende ist bei Herrn Friedmann Lázár, Kantor, in Karansebes zu bekommen. 892

Három drb. perzsaszőnyeg jutányos áron eladó Calea Motilor (volt Mono tori-ut) 141., hatul az udvarban.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

- Péntek d. u. fél 3 or: Gül Baaa (Lengyel Irén fellépésével. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 163)
- Péntek d. u. fél 6 kor: Nick Carter (Le szállított helyárakkal (Sorozat 164)
- Péntek este háromnegyed 9-kor: Orlow (Piatér Böskével, Neményi, László és Ihász Aladár. Bérletszűnet. Rendes helyárakkal. Sorozatszám 165)
- Szombat d. u. fél 3 kor: Tatárjárás (Mérsékelt helyárak. Sorozat 166)
- Szombat d. u. fél 6 kor: Dolly (Neményi, Ihász, Dési, Leővegyvel. Leszállított helyárakkal. Sorozat 167)
- Szombat este háromnegyed 9-kor: Cárno (Poc Lillivel. Bérletszűnetben, rendes helyárakkal. Sorozat 168)
- Vasárnap d. u. fél 3 kor: A cigány (Szentgyörgyi fellépésével. Mérsékelt helyárak. Sorozat 169)
- Vasárnap d. u. fél 6-kor: Antónia (Poc Lillivel. Leszállított helyárakkal. Sorozat 170)
- Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Fraskita (Kerácsi János, Neményi, Ihász, Bérletszűnet. Rendes helyárak. Sorozat 171)
- Hétfő: Orlow (Lengyel Irén, Neményi, László és Ihász. Rendes helyárak. Bérletszűnetben. Sorozat 172)
- Kedd: Aranyember (Poc Lili, Szentgyörgyi fellépésével. Napibérlet 53 sz. A. Sorozat 173.)
- Szerda: A nagy nő (Operett-újdonosság, először. Kerácsi János, Neményi, Ihász és Lászlóval. Premierbérlet 25 sz. Sorozat 174)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. December 25, 26 és 27-én bemutatóra kerül a nagy „Miarka” című film, Jean Richepin novellája után. Főszerepben Franciaország legnagyobb művésznője: Rejane. A többi szerepeket

Jean Richepin, Yvor Novello és Desdemona Mazzo játssa.

Hétfő, december 28-tól kezdve bemutatóra kerül „Othello”. Főszerepben Emil Jannings, Nero szerepének az alakítója Quo Vadis ilmből.

Urania-mozgó. December 25, 26 és 27. A világhírű Buffalo Bill. „Véres korona” című filmben, megkapó szenzációs kalandor dráma.

Hétfő, december 28-tól kezdve bemutatóra kerül „A fekete szoba titka”. Főszerepben a világhírű művész: Joe Debs.

Apollo-mozgó. December 25, 26 és 27. „Az őserdő fia”. Főszerepben a nagy amerikai művész: William Hart, a cowboyok királya.

Hétfő, december 28-tól kezdve bemutatóra kerül „20,000 mérföld a tenger alatt”. Verne Gyula regénye után. Rendkívüli kalandor film.

Gabella-jegyek **Révész Ernő**
Könyvnyomdája - Marosvásárhely

Figyelem! Radio-amatőrök!
Ne vásároljon addig, amíg meg nem hallgatta a **Radio Technica** készülékeit, amelyeknél a legjobb anyag s a legjobb technika kezeskedik a legjobb sikerrel. — Radio Technica vezetőség és gyár: Brasov (Brassó) Vasút-utca 39. Telefon 58.

Izazi élvezetet csak úgy szerezhet magának a világ minden részéről érkező hírek, hangversenyek, előadások hallgatásával, ha a rádióját a Radio Technicától szerzi be. 3-5 csöves készülékek minden alkatrészrel és felszereléssel kaphatók. A vevők számára az antenna-en edényt a gyár megszerzi és minden speciális kiegészítőt a legelőnyösebben teljesít.
Exp. Tá-ge-M. Dacia, Str. Eminescu 7.

Megnyílt az új üvegudvar

Az ország látványossága!

Békeidai konyhafelszerelések. **Békeidai háztartási cikkek.**

Porcellán irányárak:

- 12 szem. karlsbadi ebédlőkészlet 3860
- 6 szem. karlsbadi ebédlőkészlet 1590
- 6 szem. karlsbadi teáskészlet 420
- 1 pár karlsbadi teás csésze . . . 25
- 1 pár karlsbadi tehetés csésze . 18

Üveg irányárak:

- 6 szem. metszett pohárkészlet 345
- Metszett vizes-pohár . . . 5:50
- Metszett horospohár . . . 4:50
- Metszett likőrös pohárka . . . 3:50
- Risztalyváza . . 18

Vendéglői és kávéházi üvegeműek olcsó árban.

C. Reg. Ferdinand 6.

A karácsony és újév alkalmával rendkívül leszállított árak.

Szerkesztőhivatal és Cluj-Kolozsva L. Pop (Brassó) Telefon: 3181 Szerk. és kiadóh 977, 228 és 1 Zs. N. Sz. — — — — — Kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza

1925 december 29

Kelet

— Külpolitikai —

Az 1925-iki politikai nap múlva be fog folyni egy óriási körű konferencia és Afrika fölött Washingtonban van, végighuzódik az óceánra és Egyiptomig tartanak a tárgyalások és Oroszországban a Fekete-tenger környékén is. Mintha egy drótkötél egy kontinens között húzódna, hol fog elpattanni a pénzügyminisztérium, amelyben kifejezetten mindannyian Amerikára és a közeli feszültségekre, legelőnyösebben be kell látni a háború alatt az európai politikát. Az európai országok nem tudnak felkészülni a háború kirobbanására, mert csak a helyzet megoldását várják, pedig az Egyesült Államok általában nem pártol politikai terepben, szerinte, semmi közük a pénzügyi Locarno-konferenciához, sőt a szövegét és bevallottan egy szép napon meg fogják szerezni.

Az országok kör, amelynek a háború alatt Kelet felé a kommunista párt építkezik, az országok között kimondja, hogy a háború közötti időszakban egy olyan imázsot kell előbb-utóbb kialakítani a világháborút megelőző korszak alapszínét, a katonai védelemre való áttérés, az országok közötti hullámszerűen.

Az a fenyegető tendenciák, néhányban enyhül, de még mindig rendkívül veszélyes szorosok, nekik birtokában van a gazdasági szerződésrendszer. Ez az a pillanatban Európa békéje nyugszik. A két állam közötti viszony is. Az a tény, hogy az angol háború esetén rad és nem hajózza sokon át az európai tény, hogy ha Oroszország marad nemcsak a bántartását, hanem a néptömögségek európai nemzetek és De megérzik mi a háború iva alatt Egyiptomban lakna nőképpen mi, zsidó sulypontja közelében pontá érkeznek jele mozdulatairól. Az óceánközvetlenek, ho